

Page: 19

Reach: 55000

Country: SLOVENIA

Size: 282 cm2

1 / 1

Nove knjige (244)

Opravičilo človeka

MIHA NAGLIČ

»Najprej in predvsem čutim, da dolgujem opravičilo kot predstavnica intelektualcev. Ne toliko zato, ker bi čutila večjo pripadnost tej skupini kakor kateri od tistih, v imenu katerih se nameravam opravičiti v nadaljevanju, temveč predvsem zato, ker biti intelektualec po eni strani implicira zavedanje situacije – za intelektualca bi bilo izgovarjati se, da ni opazil, kaj se dogaja, nespodobno – po drugi strani pa se sme in mora od intelektualca zahtevati polno odgovornost za vse, kar stori, kakor tudi in predvsem za vse tisto, česar ne stori. Poleg tega je treba žal ugotoviti, da so prav intelektualci odgovorni za velik delež povzročenega gorja, tako v preteklosti kakor tudi v sedanjosti. Kdo si je izmislil orožje za množično uničevanje? Kdo je izumil bojne strupe? Čigava je metodologija, na kateri slonijo poskusi na živalih? Kdo je razvil pesticide, s katerimi zastrupljamo hrano, ki jo jemo danes, in prst, iz katere bo rastla hrana prihodnjih generacij? Intelektualec ima v principu tudi večji dostop do relevantnih informacij in večjo možnost vplivanja. Svoja stališča je sposoben artikulirati in pozna načine, kako jih posredovati družbi. Intelektualec se je torej dolžan opravičiti še zlasti zato, ker zanj ne more biti opravičila.«

Gornji odlomek je iz prvega od petih opravičil – intelektualca, belca, zaposlenega, odraslega, ženski in moškemu, zdravega in človeka kot vrste; te vsebuje knjižica s skupnim naslovom Opravičilo človeka. Napisala jo je matematičarka Karin Cvetko Vah, ki ni le profesorica na Fakulteti za matematiko in fiziko, ampak tudi sama v sebi združuje vse osebe, v imenu katerih se opravičuje – je intelektualka, belka, zaposlena, odrasla, ženskega spola, zdrava in oseba vrste Homo sapiens. Opravičuje se torej v prvih osebah ednine in množine in v imenu privilegiranih tega sveta vsem tistim, ki teh privilegijev nimajo; so neizobraženi, drugih ras, brezposelni, otroci, šibkejšega spola, bolni in primerki drugih živalskih vrst. Ob branju dobi človek občutek, kako majhna žrtev bi bila, če bi se privilegirani odpovedali le manjšemu delu svojih privilegijev in že bi večina nepriviligiranih lahko živela bolje. Hkrati je človek po branju tega imenitnega eseja bolj žalosten, ker ve, da ni v naravi privilegirancev in naše vrste kot celote, da bi se prostovoljno odpovedovala svojim prednostim. Vprašanje je torej, kdo ali kaj nas bi v to lahko prisililo, če že ne prepričalo? Odgovora žal tudi ta knjižica ne daje.

Karin Cvetko Vah, Opravičilo človeka, Sanje, Ljubljana, 2014, 64 strani, 5 evrov, www.sanje.si

